

Bijlage 5

Rol van de interne begeleider in effectief leesonderwijs (basisonderwijs)

De schoolleider en de interne begeleider geven samen leiding aan het borgen van het leesonderwijs. Beiden hebben hierin specifieke taken en het is van belang dat zij hierover duidelijke afspraken maken (zie ook bijlage 4). Een taalcoördinator of leesspecialist kan een aantal taken en activiteiten van de interne begeleider uitvoeren. Ook dan zijn een goede afstemming en duidelijke afspraken van belang.

De interne begeleider heeft kennis van effectief onderwijs en leesonderwijs. Daarnaast is de interne begeleider in staat om leerkrachten te coachen en te ondersteunen en zorgt hij ervoor dat er expertise binnen de school aanwezig is. Samen met de schoolleider borgt de interne begeleider vernieuwingen binnen de school.

Uiteraard is het waarborgen van een effectieve leerlingenzorg ook één van de kerntaken van de interne begeleider.

Kennis

De interne begeleider heeft kennis van effectief onderwijs en leesonderwijs.

De interne begeleider:

- ▲ heeft kennis van de factoren van effectief leesonderwijs,
- ▲ het stellen van hoge doelen,
- ▲ het belang van goede methoden,
- ▲ de hoeveelheid tijd die besteed moet worden aan het leesonderwijs,
- ▲ convergente differentiatie als uitgangspunt,
- ▲ het geven van een effectieve instructie,
- ▲ vroegtijdig signaleren en reageren,
- ▲ monitoring.

beschikt over leesinhoudelijke kennis;

- ▲ de doorgaande lijn,
- ▲ de streefdoelen per leerjaar,
- ▲ specifieke leesinhoudelijke kennis van de jaargroepen waar de interne begeleider verantwoordelijk voor is,
- ▲ didactische aspecten die van belang zijn voor de leesles in de verschillende jaargroepen,
- ▲ uitgangspunten van effectieve instructie en oefening,
- ▲ effectieve werkvormen om leerlingen te ondersteunen bij het behalen van de gestelde doelen,
- ▲ de zwakke en sterke punten van de methode (helikopterview) en hoe die aangevuld kunnen worden,
- ▲ kennis van de bijdrage die gemotiveerd stillezen kan leveren aan de leesontwikkeling van kinderen,
- ▲ kennis over het stimuleren van de leesmotivatie van leerlingen.

heeft kennis van interventies voor zwakke lezers;

- ▲ kent de interventies die van belang zijn voor de betreffende onderwijsperiode van de jaargroepen waar de interne begeleider verantwoordelijk voor is,
- ▲ kan een inschatting maken van de te verwachten moeilijkheden bij risicoleerlingen,
- ▲ weet wanneer risicoleerlingen door de leerkracht begeleid dienen te worden en wanneer RT wenselijk is,
- ▲ is op de hoogte van effectieve remediërende programma's (zoals Connect en Ralfi),
- ▲ beschikt over basiskennis over dyslexie,
- ▲ weet wanneer externe deskundigen ingeschakeld dienen te worden.

heeft kennis op het gebied van toetsen;

- ▲ heeft kennis over de manier waarop een toets afgenomen dient te worden,
- ▲ weet welke vaardigheden getoetst worden en wat toetsuitslagen betekenen,
- ▲ kan toetsresultaten lezen en interpreteren en kan daar op groepsniveau conclusies en interventies aan verbinden,
- ▲ kan na de analyse op groepsniveau de individuele scores van leerlingen interpreteren en daar conclusies en interventies aan verbinden.

heeft kennis van methoden en materialen op het gebied van leesonderwijs;

- ▲ is op de hoogte van de materialen (organisatie en inhoud) die ingezet worden in groep 1 en 2 op het gebied van mondelinge taalvaardigheid, woordenschat, fonemisch bewustzijn en letterkennis,
- ▲ is op de hoogte van de knelpunten in de methode en materialen van groep 1 en 2 en kan de leerkrachten daarbij ondersteunen,
- ▲ is goed bekend met de methode en de leerlijnen voor aanvankelijk lezen in groep 3,
- ▲ is op de hoogte van de knelpunten van de methode en materialen in groep 3 en kan leerkrachten daarbij ondersteunen,
- ▲ is goed bekend met de methode en de leerlijnen voor voortgezet technisch lezen,
- ▲ kent de knelpunten van de ingezette methode en leerlijnen in groep 4 en hoger en kan leerkrachten daarbij ondersteunen.

Taken en activiteiten

De interne begeleider is in staat om leerkrachten te coachen en te ondersteunen. De interne begeleider zorgt ervoor dat er expertise binnen de school aanwezig is. Samen met de schoolleider borgt de interne begeleider vernieuwingen binnen de school. Het waarborgen van een effectieve leerlingenzorg is uiteraard ook één van de kerntaken van de interne begeleider.

De interne begeleider:

- ▲ coacht en ondersteunt leerkrachten,
- ▲ stimuleert en begeleidt leerkrachten bij het aanbieden van effectief onderwijs,
- ▲ stimuleert en begeleidt leerkrachten bij het toepassen van de leesdidactiek,
- ▲ voert minstens twee keer per jaar bij het hele team klassenconsultaties uit ter ondersteuning en verbetering van de leerkrachtvaardigheden,
- ▲ voert feedbackgesprekken met de leerkracht naar aanleiding van de klassenconsultaties,
- ▲ coacht leerkrachten waar nodig om hun leesonderwijs te optimaliseren,
- ▲ begeleidt leerkrachten bij het maken van groepsplannen en bespreekt gemaakte groepsplannen met de betreffende leerkracht,
- ▲ evalueert uitgevoerde groepsplannen met de leerkracht,
- ▲ leidt intervisiebijeenkomsten.

brengt expertise binnen de school;

- ▲ houdt literatuur bij en is op de hoogte van 'evidence based' vernieuwingen,
- ▲ communiceert vernieuwingen met leerkrachten,
- ▲ stimuleert vernieuwingen in de didactiek van het onderwijs,
- ▲ zorgt desgewenst voor bijeenkomsten met externe deskundigen om het team te informeren over recente ontwikkelingen.

borgt vernieuwingen binnen de school;

- ▲ legt veranderingen in beleid vast (samen met de schoolleider),
- ▲ evalueert het geborgde beleid met de directie en stelt het beleid eventueel bij,

- ▲ laat geborgde onderwerpen met regelmaat terugkomen op de agenda van de teamvergadering,
- ▲ stimuleert leerkrachten in het vasthouden van veranderingen door het uitvoeren van klassenconsultaties en het vastleggen van afspraken in de klassenmap,
- ▲ coacht en schoolt nieuwe leerkrachten in de principes van effectief leesonderwijs,
- ▲ coacht leerkrachten die van jaargroep wisselen in de kennis en vaardigheden die de nieuwe groep vraagt,
- ▲ zorgt ervoor dat de methode aan het begin van het jaar voor iedereen compleet is,
- ▲ heeft contacten met externe deskundigen om op de hoogte te blijven van recente ontwikkelingen,
- ▲ zorgt voor de uitvoering van een stilleesbeleid binnen de hele school.

waarborgt effectieve leerlingenzorg;

- ▲ bewaakt de toetskalender en plant de toetsafnames,
- ▲ heeft kennis van de toetsafname en ziet erop toe dat leerkrachten de toetsen volgens de handleiding afnemen,
- ▲ coördineert en controleert de toetsafname, de invoering van de gegevens in het leerlingvolgsysteem en het maken van de groepsplannen naar aanleiding van de toetsresultaten,
- ▲ interpreteert samen met de leerkracht toetsresultaten op groepsniveau,
- ▲ interpreteert na de analyse op groepsniveau samen met de leerkracht de toetsresultaten op individueel niveau (indien nodig),
- ▲ bespreekt met de leerkracht de principes van effectief leesonderwijs en onderzoekt samen met de leerkracht waar deze nog aangescherpt kunnen worden,
- ▲ kent de normen voor de hoeveelheid tijd en extra tijd die wekelijks moet worden besteed aan technisch lezen en controleert dit in de weekplanning van de leerkrachten,
- ▲ is verantwoordelijk voor een goede afstemming tussen de instructie in RT-tijd en de instructie in de groep,
- ▲ heeft desgewenst contact met de ouder(s) van een risicoleerling.